

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

6. Episcopatum esse Sacramentum demonstratur. Ex p. 12. tr. 1. res. 6.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

in Ciuitate principaliori, quæ à medio dicitur Metropolis, modo autem ista duo confunduntur, & pro illidem supponuntur. Et hæc omnia docet Marchant. in Tribu. Sacram. tom. 3. tract. 7. tit. 1. quest. 4. Idem docet Villalobos tom. 1. tract. 11. diffinit. 2. num. 9. [Tambien (ait) ay en la Iglesia Arçobispos, que se llaman Metropolitanos, que presiden a muchos Obispos, como se ve en la Iglesia, y consta del derecho, y ay Patriarcas, que se llaman Primados, que son superiores a los Arçobispos, como se ve tambien en derecho. Mas los destos non son verdaderamente Ordenes; y lo mismo se hade dezir del Papa, y assi quando se eligen, no le conflagran de nouo; que el ser Papa, es ser Obispo supremo, como dize Soto, y en las Bullas se llama Obispo, y añade Soto, que los Cardenales non tien en orden de derecho diuino instituydo distinto del de los Sacerdotes, y Obispo, sino introduzido por derecho Pontificio; y llamantse Cardenales, esto es, principales, ora sean Obispos, ò Diaconos, y les pertenece la elecion del Summo Pontifice de derecho.] Merito igitur dixit Dicastillos de Sacram. tom. 2. tract. 6. d. sp. 6. dub. 4. num. 43. Quod attinet ad Archiepiscopatum, & Patriarchatum, & Papatum, hi non sunt Ordines distincti ab Episcopatu, quia Archiepiscopus, & idem est de reliquis, est mere Episcopus, nihil ordinis habens supra Episcopum, sed aliquid superioritatis in ordine ad regimen, & gubernationem. Itaque Archiepiscopus est quasi Princeps Episcoporum, & Patriarcha Princeps Archiepiscoporum, & Episcoporum, & Sumus Pontifex omnium Patrum Patet. Ita Dicastillos cui adde Auersam de Sacram. Ordinis, p. 1. sect. 9. qui docet Papatum non esse specialem Ordinem, & Sacramentum, sed fuisse institutum à Christo, & primò collatum Petro, & institutum, vt deinceps iure ordinario in perpetuum retineretur per successorem vnus Pontificis post alium, cum amplissima potestate in totam Ecclesiam, omnèsque Fideles; vt patet, & docent Doctores in Tractatu de Pontifice.

RESOL. V.

An consecratio Episcopalis sit verè Sacramentum? Et opinio negatiua adducitur. Ex part. 12. tractat. 1. Ref. 5.

§. 1. **E**st magna difficultas, an ordinatio Episcopi, vt distincta ab ordinatione Presbyteri, & ipsi superaddita, sit Sacramentum nouæ legis. Et negatiue respondet D. Thomas in 4. distinct. 24. q. 3. art. 2. quest. 2. ad 2. vbi sic ait; [Ad secundum dicendum, quod Ordo secundus quod est Sacramentum impingens characterem, ordinatur specialiter ad Sacramentum Eucharistiæ, in quo ipse Christus continetur, quia per characterem ipsi Christo configuratur. Et ideo, licet deus Episcopo aliqua potestas spiritualis in sui promotione respectu aliorum, non tamen illa potestas habet rationem characteris, & propter hoc Episcopatus non est Ordo, secundum quod Ordo est Sacramentum.] Ita Dñus Thomas; cui adde Richardum in 4. distinct. 24. art. 5. quest. 1. Bonauent. art. 2. quest. 3. Albert. art. 39. Ferrarien. 4. contra Genes. c. 76 §. ad euidenciam Ledesman in 4. 2. quest. 42. art. 5. Azor. tom. 2. l. 3. cap. 27. quest. 3. optime id comptobantem, & fideliter referentem omnes Summis antiquos Angelum, & Syluestrum, Amillam, Tabienam, Rosellam; & alios, soluentem omnia facili negotio, quæ Iuris Canonici Interpretes obiciunt. Dicendum est igitur secundum Dñum Thomam Episcopatum non esse Ordinem Tom. 17.

Sacramentalem, sed esse Ordinem Hierarchicum, quatenus Ordo dicitur officium quoddam respectu quorundam actionum sacrarum, & sic non imprimere characterem. Quare manifestum est supra Sacerdotium non esse Ordinem Episcopalem, qui sit Sacramentum; aliàs tota plenitudine Sacramenti Ordinis in Episcopali esset, & sic ista perfectior esset, quàm Sacerdotalis, quod omnino implicat, cum nulla potestas creata ad præstantiorem effectum ordinari possit, quàm Sacerdotalis, quæ primo, & per se ordinatur ad conuertendum panem in Corpus Christi, ad quem primò, & per se non ordinatur Episcopus, pro vt à Sacerdotali diuersa, sed ad aliquos actus, quibus ista accidentaliter condecoratur, & perficitur.

2. Probat hęc opinio; nam Concilium Tridentinum sess. 23. can. 2. dogmaticè tractans de ordinibus, septem tantum suis propriis nominibus proponit, nullam de Episcopatu mentionem faciens, manifestè sentiens non esse Ordinem Sacramentalem. Quod ex eo fit euidentius, quia can. 3. sequenti Ordinem quem diuiserat (in cuius diuisione non constituit Episcopatum) definit esse Sacramentum nouæ legis, quod confirmat can. 3. ergo Episcopatus non intrat in Ordinis Sacramento, etsi in Hierarchica Ecclesiastica summum gradum dignitatis obtineat, aliàs si, vt Sacramentum, ordinatio Ministrorum non completur numero septenario. Et tandem probatur opinio Diui Thomæ, quia Sacramentum Eucharistiæ ex omnibus Sacramentis præstantius de quo nullus Catholicus dubitare potest. Quod nõ obscure colligitur ex Tridentino sess. 7. can. 3. & definiuit Alexander Papa in Ep. 11. Decret. & refertur in cap. mibilibus, de consecrat. distinct. 2. & sic Dionysius cap. 3. de Ecclesiast. Hierarchia; appellat finem, & consummationem Sacramentorum, & omnium præstantissimum, vt ibi interpretantur Perionius, & sanctus Maxim. Pachimera in suis Paraphrasis, & Corderius in annotat. illius cap. quos sequutus est S. Doctor. 3. part. quest. 65. art. 3. Quare Sacerdotium est apex, & consummatio Sacramenti Ordinis, in quo tota plenitudo Sacramenti Ordinis, reperitur: ergo nullus est Ordo, qui rationem Sacramenti sortiatur, qui non sit in Ordine ad Eucharistiam actualiter ministrandam, & conficiendam à Sacerdote; atque ita cum Episcopatus non ordinetur ad ministrandum Sacerdoti, imò in ordine Hierarchico eius dignitas superior est, non est Ordo Sacramentalis. Prima consequentia patet, quia ratio Sacramenti dicitur de septem Ordinibus, sicut totum potestatum de suis partibus, cuius totius natura est, quod totum secundum completam rationem est in vno; in aliis autem est aliqua ipsius participatio, atque ita cum Sacerdotium non participet rationem Sacramenti ab aliis Ordinibus inferioribus, isti ab illo eam participant. Et hæc omnia, & alias rationes adducit doctus Pater Thom. Hurtad. var. tom. 2. tr. vlt. resolut. 3. per totam.

RESOL. VI.

Episcopatum esse Sacramentum demonstratur. Ex part. 12. tractat. 1. Ref. 6.

§. 1. **V**erum ego puto Episcopatum esse Sacramentum verè, & proprie dictum; & ita præter Maiorem, Altiisiodorensis, & alios veteres, tenet ex recentioribus Isambert in 3. partem, tom. 3. de Sacramento Ordinis, disp. 2. art. 3. vbi sic ait; Probat nostra propositio: Illud quod istis locis S. Paulus ait se contulisse Timotheo per manuum impositionem: est aliud quod Sacramentum nouæ legis propriissimè dicitur. D d 2 Atqui

N A E
n i a
i v v
i i

Atqui id quod S. Paulus ait se contulisse Timotheo per manuum impositionem est Episcopatus: Igitur Episcopatus est Sacramentum aliquod nouæ legis propriissime dictum, sicque nostra propositio probatur: primum, ex factis Litteris iuxta expositionem Concilij Oecumenici intellectis. Probatur secundo ex Patribus, qui dum vocant Ordinem Sacramentum sicut est Baptismus, ponunt exemplum de Episcopatu, vt S. Augustinus c. 3. *contra Parmenianum*. Item ex iisdem Patribus, & Concilijs dicentibus ordinationem Episcopi pecunia emptam, esse Simoniacam, vt Chalcedonense relatum, S. Ambrosius *l. de dignit. Sacerdotalis* c. 5. & alij Patres, ex quibus fomatur hæc ratio: illud quod præcipue sumptum non est beneficium, & in quo nihilominus potest committi Simonia proprie dicta, est Sacramentum proprie dictum, quia Simonia proptissime dicta tantum committitur in istis duobus, vt docent Theologi *secunda secunde*, agendo de illat qui in ordinatione Episcopi præcisè sumpta, prout præscindit à beneficio, & quatenus dicit collationem nudæ, & simplicis potestatis conficiendi validè Sacramentum Consecrationis, & Ordinationis, & alia munia Episcopalia, potest committi Simonia propriissime dicta, quia pro tali Ordinatione potest ex malitia, tam eius qui ordinator, quam eius qui ordinar datur, & accipi pecunia pro tali potestate accipienda, & conferenda, vt patet ex citatis Patribus, & hæc potestas est quædam gratia, vt expressè docet Sanctus Ambrosius citatus, daturque à Deo tunc tanquam ministris tantum, & instrumentis Dei, vt expressè habet S. Ambrosius ibi: ergo Episcopatus, seu Ordinatio in Episcopum est proprie Sacramentum aliquod nouæ legis. Tertio probatur. Illud proprie Sacramentum aliquod nouæ legis, quod est signum aliquod à Christo Domino institutum practicum ex operato gratiæ sanctificantis in suscipiente non ponente obicem, atqui Ordinatio Episcopi est signum, quia habet manuum impositionem sensibiliter factam cum verbis exprimentibus potestatem, quæ in ea traditur, vt patet ex Pontificali, quando agitur de Ordinatione Episcopi: Est item institutum à Christo Domino, tum ex eo quod Episcopi dicuntur à S. Paulo *Actuum* 20. *positi à Spiritu Sancto regere Ecclesiam*: & hæc manuum impositio est practica gratiæ sanctificantis, quia nomine gratiæ Apostolus intelligit etiam gratiam sanctificantem, eiusque collationem tribuit suarum manuum impositionem factæ per Timotheum, vt notauimus ex isto loquendi modo *per impositionem manuum*: Igitur ipsa Ordinatio Episcopi est aliquod Sacramentum nouæ legis propriissime dictum. Hactenus Lambertus Professor Regius in inelyto Museo Sorbonico, cui adde ex eadem Sorbona etiam Professore eruditissimum, & amicissimum Franciscum Hallier *de sacris Ordinationibus part. 2. art. 2. §. 2. num. 2.* Et Hurtadum *de Sacram. difficult. 7.* quia ait ille, *in Ordinatione Episcopi absolute, & simpliciter confertur Spiritus Sanctus: ergo in ea confertur gratia sanctificans*. Consequentia probatur, quia Spiritus Sanctus non confertur simpliciter, nisi media gratia sanctificante. Antecedens autem constat tum ex Trid. *sess. 23. can. 4.* vbi generaliter dicitur per sacram Ordinationem conferri Spiritum sanctum, tum ex forma Ordinationis Episcopi, in qua ordinans dicit, *Accipe Spiritum sanctum*.

2. Itaque dicendum Episcopatum quatenus talem non solum esse Ordinem, sed Sacramentum. Ratio est quia Tridentinum *sess. 23. cap. 3.* definiens sacram Ordinationem Sacramentum esse, id probari *ex 1. ad Timoth. 4. & 2. ad Timoth. 1.* Neque aliundè ex Scriptura probare possumus. At in his locis expressè Pau-

lus de Ordinatione Timothei in Episcopum loquutus est: ergo hæc Ordinatio Sacramentum est à Christo institutum. Secundo, Tridentinum collige sacram Ordinationem Sacramentum esse; quia in ipsa Spiritus Sanctus confertur illis verbis in Episcopo dicitur *Accipite Spiritum sanctum*, quæ verba in consecratione Episcopi profertur: ergo Episcopi consecratio Sacramentum est. Tertio Episcopus in sua consecratione accipit potestatem confirmandi, ordinandi, que Sacerdotes, quæ sunt potestates supernaturales, & diuinæ à Christo communicatæ, quas potestates, vt rite Episcopus ministret, indiget gratia: ergo in eorum collatione gratia debebat à Christo confecti.

RESOL. VII.

An Episcopatus sit ita verus Ordo, & Sacramentum, ut distinguatur à Sacerdotio, & nouum Ordinem, & Sacramentum constituat? Ex p. 12. tr. 1. Rel. 7.

§. 1. Satis supra probatum est Episcopatum esse verum Ordinem, & Sacramentum; Nunc videndum est an distinguatur à Sacerdotio vnde quaeritur.

2. Prima sententia affirmat Episcopatum, licet sit verus Ordo, & Sacramentum, non tamen esse distinctum à Sacerdotio, sed facere, & complere vnum cum illo Ordinem. Ita sentiunt, & loquuntur Durandus in 4. dist. 24. *quæst. 6.* Palud. *quæst. 7. Supplement. Gabrielis quæst. 1. art. 3. dub. 6.* Kellifonius hic 9. 49. *art. 5.* Valquez *distinct. 240.* Coninch. *disp. 2. dub. 2.* Becanus *cap. 16. quæst. 3.* Bellarm. *de Ordin. cap. 5.* Sanchez *cap. 1. dub. 9.* alique vt plurimum, Caietanus etiam *tom. 1. Opus. tract. 11.* affirmat Episcopatum esse Ordinem, & Sacramentum, non tamen distinctum à Sacerdotio. Et hanc sententiam tenent etiam Braunius in *Theo. Mor. tom. 1. tract. 7. q. 5.* Castro Palao *tom. 4. tract. 27. punct. 3. num. 3.* Leander *de Sacram. 10. 2. tract. 6. disp. 1. q. 11.* qui citat Gratianum, Geswaldum, Trullench, Dicastillium, Hurtadum, Henriquez, & alios asserentes Episcopatum esse verè Sacramentum, sed non debere dici vnde quaere & omnino distinctum à Sacerdotio, nec constitutore octauum Ordinem. Ratio est, quia Episcopatus est perfecta Sacerdotij plenitudo claudens in sua essentia Sacerdotium ipsum, ita vt sine illo consistere nequeat. Adde, quod sicut ex duplici potestate consecrandi, & absoluen di; vnicus sit Ordo Sacerdotalis; ita ex duplici potestate, nempe Sacerdotali & Episcopali resultat vnicum, integrum, & perfectum Sacerdotium: ex eo ergo quod Episcopatus sit à Christo institutus, & verum Ecclesiæ Sacramentum, verumque ac distinctum characterem imprimat, non sequitur esse plusquam septem Ecclesiæ Sacramenta, cum non omnino à Sacerdotio distinguatur. Et ideo Dicastillus *de Sacram. tom. 1. tract. 6. disp. 1. dubitat. 3.* Sic ait, quod Episcopatus non est Ordo ita totaliter totaliter distinctus à Sacerdotio, sed partialiter, & essentialiter supponens Sacerdotium, & censetur Ordo completens & perficiens Ordinem Sacerdotij, eo modo quo potestas absoluen di à peccatis superaddita potestati consecrandi complet, & perficit simplex Sacerdotium; quia sicut potestas absoluen di ita necessario ex institutione Christi præsupponit potestatem consecrandi, vt hac non præsupposita nequeat illa validè conferri: ita etiam potestas efficiendi Sacerdotes necessario præsupponit Ordinem, & potestatem simplicis Sacerdotij, qua non præsupposita non potest validè conferri; ita vt merito Episcopus appelletur Sacerdos perfectus; & fecundus, potens alios Sacerdotes creare? Et comparatur Episcopus cum simplici Sacerdote, sicuti vir in ætate perfecta potens